

monument

Nieuwsbrief nr 1 jrg 1, oktober 2009

pagina 3:

**Nieuwe bewoners in het
prachtig gerestaureerde
pand Turfstraat 13**

pagina 5:

**Het Wijnhuisfonds blik
voort op de toekomst**

pagina 7:

**Het Bolwerck,
een icoon**

 **stichting
wijnhuisfonds**

Zutphen the place to be

Dagelijks ervaren wij hoe mooi en aantrekkelijk Zutphen is. Niet alleen de inwoners, maar zeker ook de bezoekers en toeristen zijn onder de indruk van de kwaliteit van deze Hanzestad. Ze roemen de vele mooie panden van goede kwaliteit en ze waarderen het dat er nauwelijks nieuwbouw te vinden is in de binnenstad.

Het Wijnhuisfonds heeft zich hier al meer dan tachtig jaar voor ingezet. Nu vonden we het tijd om de meervoudige doelstellingen van de stichting te updaten en om de communicatie met donateurs en anderen te intensiveren. Vandaar dat u nu deze nieuwe nieuwsbrief in handen heeft.

Belangenbehartiger

Ongeveer tachtig panden restaureerde het Wijnhuisfonds tot nu toe. Dit waren vaak rijks- of gemeentelijke monumenten in de beschermde binnenstad. Doordat onder andere de restauratiesubsidie voor instellingen zoals het Wijnhuisfonds werd afgeschaft, is het restaureren verminderd. Maar dat betekent niet dat het Wijnhuisfonds minder betrokken is. De doelstelling om belangen te behar-

tigen is namelijk belangrijker geworden. De stichting volgt de ontwikkelingen in de stad nauwgezet en heeft over grootschalige ontwikkelingen overleg met de gemeente.

Vandaar ook dat wij gemeend hebben om u regelmatig te moeten informeren over de actuele ontwikkelingen. In plaats van het jaarboek, waarin we vaak terugkeken op het verleden, gaan wij nu elk halfjaar een nieuwsbrief uitgeven met nieuws over huidige en toekomstige ontwikkelingen in Zutphen, aangevuld met de activiteiten van het Wijnhuisfonds. Wellicht zal dit leiden tot meer donateurs, maar in ieder geval willen we laten zien dat we nog zeer actief zijn. Zo leest u in deze uitgave een artikel over de nieuwe bestemming van het

Leeuwenhuisje, de uitreiking van de Paltsprijs en een uitgebreid interview met de bewoners van Turfstraat 13.

Vernieuwing

De nieuwsbrief is niet de enige vernieuwing binnen het Wijnhuisfonds. We hebben ook de website geactualiseerd. Hierop vindt u uitvoerige beschrijvingen van de gerestaureerde panden en tevens vindt u hier meer informatie over de stichting.

De actuele vernieuwingen presenteren we u graag tijdens onze jaarlijkse bijeenkomst, die eveneens een geheel ander karakter zal krijgen dan u gewend was.

We blijven ons inzetten om Zutphen een aantrekkelijke stad te laten zijn. Niet alleen de binnenstad, maar ook de randen daaromheen.

Want Zutphen, dat is in mijn ogen *the place to be*.

*Derk Jan Verstand
Voorzitter*

Monument, de nieuwsbrief van het Wijnhuisfonds, wordt tweemaal per jaar gratis verspreid onder de donateurs en relaties van het Wijnhuisfonds.

Redactie:
Zutphens Persbureau
Ontwerp:
Besaris Ontwerpen Beeldmakers, Zutphen
Fotografie:
Zutphens Persbureau
Druk:
Drukkerij Weevers, Vorden
Informatie:
Berkelsingel 30-36
7201 BL Zutphen
(0575) 513845
info@wijnhuisfonds.nl
www.wijnhuisfonds.nl
© 2009/Wijnhuisfonds
Alle rechten voorbehouden.

‘We gaan voor het stadsschoon van Zutphen’

**Het Wijnhuisfonds
kijkt naar
de toekomst**

‘Zijn wij nog wel nodig?’ Die vraag stelde het bestuur van het Wijnhuisfonds zich enkele maanden geleden. Behalve Turfstraat 13 is er de laatste jaren niets aangekocht en door de huidige regelgeving is de kans minder groot dat monumenten verdwijnen. Toch kon het bestuur deze vraag met een volmondig ‘ja’ beantwoorden. Met een belangrijke nuancering: de doelstellingen van het Wijnhuisfonds zijn breder dan het opknappen en behouden van panden. ‘We gaan voor het stadsschoon van Zutphen’, aldus bestuurslid Boukje Zwanenburg.

Een belangrijke taak voor het Wijnhuisfonds in de toekomst ligt in het behartigen van belangen. In een toekomstvisie die de stichting onlangs op papier heeft gezet, wordt duidelijk gemaakt hoe ze die toekomst ziet. Zo zijn er nog verschillende kwetsbare plekken in de stad die om herstel of verbetering vragen, liggen er nog kansen om de stad te verlevendigen met functies die het historische karakter versterken en is het belangrijker dan ooit om lokale krachten te bundelen nu rijks- en gemeentelijke subsidie-regelingen wegvallen. De stichting Wijnhuisfonds stelt zich actief op bij de beleids- en planontwikkeling in Zutphen en verwacht al in een vroeg stadium te wordt geconsulteerd.

Wederopbouwarchitectuur

De stichting wil zich daarbij niet langer beperken tot de binnenstad. ‘Kwetsbare delen vind je ook in de ring rondom de oude stad, denk aan de wederopbouwarchitectuur van de jaren vijftig bijvoorbeeld’, legt Zwanenburg uit. De discussie gaat er vaak over dat de jaren 50-architectuur niet mooi gevonden wordt. ‘Maar wij vinden dat we ook delen van deze architectuur voor ons nageslacht moeten behouden. Het zegt iets over een periode en over hoe de mensen toen leefden. De wederopbouwarchitectuur kenmerkt zich door met zo min mo-

gelijk materiaal en met oog voor detail te bouwen. Het vertelt een verhaal.’ Het Wijnhuisfonds wil zich ook niet beperken tot alleen de architectuur. ‘We willen ook kijken naar de functies die in de panden zitten. Je zou ervoor kunnen kiezen om de kleine ateliers en ambachtelijke bedrijven in de stad te versterken.’ Ze denkt daarbij aan de vestiging van bijvoorbeeld jonge edelsmeden, klokkenmakers en bou-

*‘Architectuur
vertelt een
verhaal’*

wers van muziekinstrumenten. Voor dergelijke plannen is een nauwe samenwerking met de gemeente, die de bestemmingsplannen bepaalt, vereist. ‘We willen graag aan tafel zitten als meeontwikkende partij. We hopen dat we over tien jaar weer een aantal panden hebben opgekocht om ze te behouden en waarin ateliers en kleine winkeliers zich hebben gevestigd. Tevens hopen we dat we dan een stimulerende rol gespeeld hebben bij het verbeteren van plekken in het overgangsgebied van het beschermd stadsgezicht. Als dat nodig is, willen we ook ondersteuning bieden om bijvoorbeeld een bijzondere ornamentengevel te sparen, in plaats van dat gekozen wordt voor sloop en nieuwbouw.’

Het Wijnhuisfonds wil haar signaal-functie behouden en blijven samenwerken met de gemeente, woningcorporaties en SBSZ. Tevens streeft de stichting ernaar om bewoners en omwonenden te informeren als dat nodig is, zodat zij ook vanuit hun rol kunnen meedenken en meepraten.

*‘We blijven ons
inzetten om Zutphen
een aantrekkelijke stad
te laten zijn.’*

Turfstraat

[no

13

[

] Over de historie van de Turfstraat is meer te vinden op www.wijnhuisfonds.nl [

Ton Westerik (32) en Maartje Kranenborg (24) zijn, samen met hun vijf maanden oude zoontje Philippe, sinds drie maanden de trotse bewoners van het prachtige monumentale pand aan de Turfstraat in Zutphen. Het huis dateert uit 1354 en werd in 1990 door de laatste eigenaresse overgedragen aan het Wijnhuisfonds. Het is een van de eerste bakstenen huizen in Nederland.

Het zeventiende-eeuwse metselwerk van de voorgevel dateert uit 1648. Omdat er van 1754 tot 1824 een tabakshandel was gevestigd, stond het huis bekend als “daar waar de rokende moor uithangt”. De moderne gevelsteen uit 1994 met een afbeelding van een niet-rokende moor, herinnert hier nog aan. Omstreeks 1920 werd het pand eigendom van de familie Heijhof.

In 1954 is het pand door het Wijnhuisfonds ontleend en gerestaureerd, al was het toen nog geen eigendom van de stichting.

Maartje en Ton kennen het pand echter vooral als het huis van tante Bep; mevrouw Heijhof. ‘De lampenwinkel van Tons ouders is sinds 35 jaar in het aangrenzende pand gevestigd en de etalage van nummer 13 huren ze al 25 jaar’, vertelt Maartje. ‘Toen Ton

drie jaar geleden de zaak van zijn ouders overnam, ben ik lampenkappen gaan maken voor de winkel.’ Maartje studeert aan de Jan des Bouvrie Academie in Deventer en weet hoe ze dat moet aanpakken. ‘Ik neig naar klassiek, maar Ton houdt van modern, en daarom besloten we om deze twee stijlen van elkaar te scheiden.’ Zodoende is de benedenverdieping omgetoverd tot interieurwinkel.

Geen cv en warm water

Toen de inmiddels 87-jarige tante Bep twee jaar geleden na een kort ziektebed kwam te overlijden, gingen Maartje en Ton in gesprek met het Wijnhuisfonds. ‘Ik heb een aantal lievelingshuizen in Zutphen, en dit is er een van’, vertelt Maartje. ‘Maar er moest enorm veel aan het huis gebeuren. Het behang golfde aan alle kanten, er was geen warm water en geen

Jong stel verhuist naar prachtig gerenoveerd pand aan de Turfstraat: ‘Ik ben één met het huis en het voelt alsof ik hier al jaren woon’

cv, alleen een paar kolenkacheltjes. Tante Bep had geen badkamer, alleen een ouderwetse wasbak met koud water, die later trouwens weer is teruggeplaatst. Het was knus, maar erg vochtig.’ Samen met Boerman Architecten, aannemer Diederick Nossent en loodgieter Kraus, ging het Wijnhuisfonds aan de slag om het huis te renoveren. Maartje en Ton kregen als huurders veel vrijheid tijdens het bouwingsproces. ‘Ik ben bij de bouwvergaderingen aanwezig geweest en ik mocht meedenken over de bouwtekeningen’, vertelt ze.

Hangverdieping

Bijzonder aan het huis is de hangverdieping tussen de begane grond en de eerste verdieping. ‘Het kamertje aan de voorkant is slechts 2,03 meter hoog, Ton kan er net niet rechtop lopen’, lacht Maartje. Vanuit het kamertje heb je nu een prachtig uitzicht over de winkelstraat, omdat er ramen zijn ingezet. Maartje vertelt dat deze wand voorheen was dichtgetimmerd en was doorgetrokken naar de begane grond. ‘De voorzijde aan de straatkant deed dienst als etalage en de achterkant was de woonkamer van tante Bep.’

Kranten uit 1954

Alle wanden in het huis waren betegeld. Toen dit werd weggehaald, kwamen de originele wanden tevoorschijn en verborgen kasten, raampjes en deuren. ‘We hebben zelfs nog kranten uit 1954 gevonden achter het behang. Alle bijzondere details van het huis zijn weer zichtbaar gemaakt en in ere hersteld’, zegt Maartje. Zo werden er enorme wandkasten gevonden achter de zijwand op de begane grond, en twee grote deuren in de woonkamer.

‘Daar is nieuw glas ingezet en nu is het een leuk bijkamertje geworden.’ De kasten in de winkel zijn gevuld met interieurspullen.

‘Dezolderiseenplaatje’, vindt Maartje. ‘Het was voorheen een donker hol met alleen aan de voorkant een originele meidenkamer. Klussers Theo en Hans hebben enorm gepuzzeld met gipsplaten en zelfs speciale maten moeten bestellen om alles passend te krijgen. Ook zijn er dakramen geplaatst voor meer lichtinval.’ Nu is er een prachtige badkamer, een ruime slaapkamer en aan de voorkant nog steeds de ouderwetse meidenkamer, die nu dienst doet als babykamer. De authentieke houten balken zijn overal nog steeds zichtbaar. Het moderne bad is achter een van deze massieve balken geplaatst. ‘Dat vind ik geweldig’, zegt Maartje. ‘Ik heb gewoon de mooiste badkamer van Zutphen.’

Honderd procent thuis

Ton en Maartje zouden graag nog eens het bestuur van het Wijnhuisfonds willen uitnodigen om ze te bedanken. ‘Het contact verloopt altijd

heel prettig en we zijn enorm blij met het eindresultaat. Ik voel me één met het huis en het voelt alsof we hier al jarenlang wonen. We voelen ons meer dan honderd procent thuis’, zegt Maartje. ‘En ik hoop dat tante Bep af en toe goedkeurend over onze schouder mee kijkt.’

Paltsprijs 2009

] **‘Winnaar is een goed voorbeeld van het invoegen van een eigentijds bedrijf in een monumentaal pand’** [

naar pand Spitaalstraat

Het Wijnhuisfonds heeft tijdens Open Monumentendag de Paltsprijs 2009 uitgereikt. Winnaar was de familie Koppel met het gerestaureerde pand Spitaalstraat 1e. Hierin houdt dochter Laura Koppel haar tandartspraktijk Dental Care Zutphen.

Het Wijnhuisfonds wil met de uitreiking van de Paltsprijs de aandacht vestigen op het kwalitatieve behoud en herstel aan ons cultuurhistorisch erfgoed. De beoordelingscriteria voor de Paltsprijs hebben onder meer betrekking op de vormgevingskwaliteit, de functie en gebruikskwaliteit, de belevingswaarde en uitstraling van het pand.

Tientallen inzendingen

Uit de meer dan veertig inzendingen werden behalve Spitaalstraat 1e ook het NS Station en de woning aan de Kuiperstraat 64 genomineerd. Een eervolle vermelding was er voor het poortgebouw van de RK-begraafplaats aan de Warnsveldseweg, de tuinmuur in de Proostdijsteeg en het Schapenpleintje op de hoek van

de Beukerstraat en de Korte Beukerstraat.

Bouwval

Het winnende pand heeft verschillende functies gehad, zoals theekepel, koetshuis en limonadefabriek. Van een bouwval toverde de familie Koppel het met de hulp van Kruisheer en de Wilde architecten uit Zutphen en Bouwcollectief Voorstonden BV uit Brummen om tot de tandartspraktijk. Het is ‘een goed voorbeeld van het invoegen van een eigentijds bedrijf in een monumentaal pand’, aldus de jury.

Binnenkort prijkt het befaamde Paltsprijschildje aan de gevel van Spitaalstraat 1e. Tevens ontving de eigenaar 500 euro, een oorkonde en bloemen.

‘Wijnhuisfonds heeft identiteit Zutphen bepaald’

Wethouder Schriks noemt Wijnhuisfonds ‘serieuze gesprekspartner’

‘Het Wijnhuisfonds heeft veel betekend voor het monumentenbeleid van Zutphen. Misschien was de stichting wel de eerste in de stad die zich met monumenten bezighield’, denkt wethouder Marieke Schriks. Zij ziet in de stichting dan ook een serieuze sparringpartner waar de gemeente regelmatig mee in gesprek is.

Het was het Wijnhuisfonds dat zich al zeer vroeg inspande om panden te behouden voor de stad. Terwijl de gemeente zich toen – het Wijnhuisfonds stamt uit 1926 – nog niet bezighield met monumenten, kocht het Wijnhuisfonds de eerste panden aan om te voorkomen dat ze werden afgebroken. ‘En dat is heel belangrijk geweest voor Zutphen’, erkent Schriks. ‘Dit heeft de identiteit van Zutphen bepaald. Doordat die historische panden behouden bleven, komen mensen juist naar Zutphen toe.’ Zutphen telt nu meer dan duizend monumenten. In de loop van de geschiedenis van

het Wijnhuisfonds raakte ook de gemeente doordrongen van het belang van een goed monumentenbeleid en momenteel buigen diverse partijen zich over dat beleid. ‘We gaan nu kijken wat goed gaat en wat nog beter kan’, aldus de wethouder, die begin dit jaar het monumentenbeleid overnam van de inmiddels tot burgemeester van Doesburg benoemde wethouder Luesink. Ondanks dat ze nog maar een paar maanden verantwoordelijk is voor dit beleid, is de materie voor haar niet onbekend. ‘Het is er bij mij met de paplepel in gegoten’, vertelt ze. ‘Mijn vader is voorzitter

geweest van het Wijnhuisfonds en ik heb heel lang in De Munt, in de Rode-torenstraat, gewoond.’

Cultuurhistorische-waardenkaart

Een van de activiteiten die Schriks graag gerealiseerd ziet, is de samenstelling van een zogenaamde ‘cultuurhistorische-waardenkaart’, die laat zien wat er aan cultuurhistorie bekend is van een gebied binnen het beschermd stadsgezicht en op het gebied van monumenten. ‘We beschikken al over een archeologische waardenkaart en deze kaart voegt daar nog eens de historische gegevens aan toe.’

“We bekijken of de gegevens die we al van de panden hebben ook in de kaart kunnen worden verwerkt. Dan kun je als huiseigenaar in één oogopslag zien wat er aan belangrijke historie bekend is van je huis. Daarmee moet het gemakkelijker worden om een vergunning voor bijvoorbeeld een verbouwing aan te vragen.”

Revolving fund

Een andere wens van Marieke Schriks is de oprichting van een revolving fund voor gemeentelijke monumenten. ‘Dat zou een goede besteding van de Nuongelden zijn’, vindt Schriks. Het geld kan dan aangewend worden door eigenaren van monumenten om hun panden te onderhouden. Schriks verwacht dat voor dit fonds eenmalig zo’n twee miljoen euro nodig is – de eigenaren betalen het immers weer terug. ‘Zo’n fonds heeft een positief effect’, verwacht ze. ‘Als gemeente kun je namelijk niet regelen dat mensen hun panden onderhouden, maar je kunt het wel faciliteren.’ Ook bij het evalueren van het gemeentelijke monumentenbeleid wordt het Wijnhuisfonds geconsulteerd door de gemeente. Schriks ziet dit beleid niet los van de binnenstadsvisie, die momenteel geformuleerd wordt. ‘Voordat je iets gaat veranderen, ook op het gebied van bijvoorbeeld verkeer en parkeren, dan moet je weten wat je wilt met de stad.’

Het Bolwerck: icoon van het Wijnhuisfonds

De onderkant van de Zaadmarkt wordt gedomineerd door de imposante, laatgotische Gelderse gevel van Het Bolwerck. Het Bolwerck, dat in 1549 gebouwd werd door Jorien Warinikhof, is een van de iconen van het Wijnhuisfonds.

Omdat het pand bijzonder gelegen is – naast een van de historische toegangspoorten van Zutphen, met de stadsmuur aan de achterkant – heeft het altijd een belangrijke rol in de geschiedenis gespeeld. Het werd bewoond door prominente Zutphenaren, zoals de burgemeesters Willem Beuker en Adriaan Baltazar Valck. Maar toen het Wijnhuisfonds het in 1938 aankocht, verkeerde het in verre staat van ontbinding. In de crisisjaren, na het vertrek van de wijnkoper Joh. Goldenberg die er sinds 1868 woonde, had niemand behoefte om in zo’n groot pand te wonen en sloeg het verval toe. Weersinvloeden en struikgewas kregen vrij spel. Voor de restauratieplannen van architect A.A. Kok uit Amsterdam hebben gemeente, provincie en rijk financiële bijdragen toegezegd. Een bouwhistorisch onderzoek moest onder andere duidelijk maken hoe het pand het best gerestaureerd kon worden. ‘Wat historisch waardevol is handhaaf je, wat van latere datum en bruikbaar is, laat je zitten’, vat Wim Wensink kort samen. Hij is, nadat hij jarenlang op de monumen-

tenafdeling van de gemeente werkte, na zijn pensionering bestuurslid van het Wijnhuisfonds geworden.

Uitgepeld

Aan de hand van een oude stadstekening en een bouwtekening uit de achttiende eeuw werd in 1938-1940 een restauratieplan gemaakt. Het huis werd uitgepeld aan zowel de buiten- als de binnenzijde. Wat overbleef, was een laatgotisch huis met grote ruimten. Niet alle raadsels konden opgelost worden. Nooit is bijvoorbeeld duidelijk geworden of de voorgevel een voordeur heeft gehad. Waarschijnlijk is dat deze

in de zijgevel heeft gezeten waar later (in 1625) op de open plek tegenaan is gebouwd. Deze ‘nieuwbouw’ heeft oorspronkelijk kruisvensters gehad, die wat smaller waren dan die van Het Bolwerck. Rond diezelfde tijd heeft de toenmalige eigenaar aan de achterzijde een aanbouw met een hoog dak tegen het huis gebouwd. Daarna werd het huis tweemaal gemoderniseerd. Rond 1725 verving de eigenaar de kruisvensters door houten kozijnen met schuiframen met een kleine roedeverdeling en vijftig jaar later werden deze ramen vervangen door een grotere roedeverdeling en grotere ruiten. Bij de restauratie van de oorspronkelijke kruisvensters ter hoogte van de begane grond en de verdieping in Het Bolwerck weer teruggekomen. Ook werden onder meer pinakels geplaatst.

Te nieuw

Wensink heeft nog terug kunnen vinden, dat de steigers na de restauratie langer zijn blijven staan. ‘De voorgevel leek veel te schoon, te nieuw en te rood. Door de steiger langer te laten staan, konden stof en vuil de gevel weer ouder laten lijken.’ Zou het Wijnhuisfonds nu voor dezelfde restauratie hebben gestaan, dan was het waarschijnlijk anders gebeurd. ‘De restauratiemethoden en inzichten zijn in de loop der jaren sterk veranderd. Nu zal het Wijnhuisfonds meer behouden wat er is. Je kunt heel goed de geschiedenis van een pand laten zien door de sporen uit het verleden te behouden.’

Over de historie van Het Bolwerck is meer te vinden op www.wijnhuisfonds.nl

Fluisterschippers] Nieuwe functie voor het Leeuwenhuisje zitten droog

Het Leeuwenhuisje, bij de Berkelruïne, heeft deze zomer een nieuwe functie gekregen. De stichting Toeristisch Varen Zutphen heeft hier onderdak gekregen, zodat de schippers van de fluisterboten en hun passagiers droog kunnen zitten. De kaartverkoop is verhuisd naar het Leeuwenhuisje en de schippers hebben nu de beschikking over sanitaire voorzieningen.

Niet alleen tijdens het fluisterbootseizoen, maar ook daarbuiten, is het Leeuwenhuisje geopend voor toeristen. Het doet nu ook dienst als VVV-informatiepunt en er kunnen exposities gehouden worden.

Leeuwenfiguren

Het Leeuwenhuisje is het huisje aan

het Rijkshage dat boven de Berkel is uitgebouwd en het dankt zijn naam aan de vier gesneden leeuwenfiguren. Het bestaat uit twee koepels, die tegen elkaar aan gebouwd zijn. De koepel voor berging van een vaartuig is het oudst. De andere koepel is minstens twintig jaar jonger.

Tuinhuis

Vroeger, tot 1953, was het Rijkshage ook aan de Berkelzijde bebouwd. Aan de voorzijde van het Leeuwenhuisje stond een groot huis, met in de gevel het jaar 1664 gemetseld. Deze gevelsteen bevindt zich nu in een zijgevel van het Leeuwenhuisje. Het is goed mogelijk dat het Leeuwenhuisje als tuinhuis bij het grote huis is gebouwd.

Het Leeuwenhuis is in 1957 gerestaureerd en bewoonbaar gemaakt. Daarvoor werd het aan de voorzijde uitgebreid.

Deze uitgave is tot stand gekomen met financiële hulp van:

Deze ruimte
hebben we voor
U vrijgelaten.
Meer informatie?

0575 - 513845

stichting
wijnhuisfonds

Als ambachtelijke smid moet je alles kunnen!

Smederij
Oldenhave

Bedrijvenweg 6 - 7251 KX Vorden t (0575) 55 14 28 f (0575) 55 17 14
e info@smederijoldenhave.nl www.smederijoldenhave.nl

Specialist in monumenten

Bouwbedrijf Hoffman is gespecialiseerd in onderhoud en restauratie van monumenten. Wij restaureren en conserveren historische bouwwerken. We zorgen voor praktische oplossingen en hebben de kennis en het vakmanschap in huis om gebouwen in oude glorie te herstellen en te behouden voor de toekomst.

HoffmanBV
Erkend Restauratie Bouwbedrijf

Beltrum: mr. Nelissenstrat 1a, Tel. (0544) 481 531
Zutphen: Sontstraat 9, Tel. (0575) 512 873
www.bouwbedrijfhoffman.nl

restauratie - decoratie
Walters b.v.

BURGERS VAN DER WAL
V o o r u i t z i e n i s v a k w e r k

ARCHITECTENBUREAU BOERMAN BNA